

Zaak C-2/08

Amministrazione dell'Economia e delle Finanze en Agenzia delle Entrate

tegen

Fallimento Olimpiclub Srl

(verzoek van de Corte suprema di cassazione
om een prejudiciële beslissing)

„Btw — Voorrang van gemeenschapsrecht — Bepaling van nationaal recht waarin
beginsel van gezag van gewijsde is neergelegd”

Conclusie van advocaat-generaal J. Mazák van 24 maart 2009 I - 7503
Arrest van het Hof (Tweede kamer) van 3 september 2009 I - 7520

Samenvatting van het arrest

*Gemeenschapsrecht — Rechtstreekse werking — Voorrang — Bepaling van nationaal recht
waarin beginsel van gezag van gewijsde is neergelegd*

I - 7501

Het gemeenschapsrecht gebiedt een nationale rechter niet, nationale procedureregels die een beslissing gezag van gewijsde verlenen buiten toepassing te laten, ook al zou daardoor een schending van het gemeenschapsrecht door deze beslissing kunnen worden opgeheven. De wijze waarop het beginsel van het gezag van gewijsde ten uitvoer wordt gelegd, die krachtens het beginsel van de procedurele autonomie van de lidstaten een zaak van de interne rechtsorde van die staten is, mag evenwel niet ongunstiger zijn dan die welke voor soortgelijke interne situaties geldt (gelijkwaardigheidsbeginsel) en mag de uitoefening van de door de communautaire rechtsorde verleende rechten in de praktijk niet onmogelijk of uiterst moeilijk maken (doeltreffendheidsbeginsel).

De uitlegging van het beginsel van het gezag van gewijsde volgens welke in belastingzaken een beslissing met gezag van gewijsde in een bepaalde zaak die een met andere zaken gemeenschappelijk fundamenteel punt betreft, met betrekking tot dat punt zelfs dan bindend is wanneer zij betrekking heeft op een ander belastingtijdvak, is niet verenigbaar met het doeltreffendheidsbeginsel. Deze uitlegging belet niet alleen dat een rechterlijke uitspraak met gezag van gewijsde opnieuw in geding wordt gebracht, ook al bevat zij een schending van het gemeenschapsrecht, maar ook dat naar aanleiding van de rechterlijke toetsing van een andere beslissing van de bevoegde belastingoverheid ten aanzien van dezelfde belastingplichtige, doch voor een ander belastingjaar, een vaststelling betreffende een gemeenschappelijk fundamenteel punt in een rechterlijke uitspraak met gezag van gewijsde opnieuw in twijfel wordt

getrokken. Een dergelijke toepassing van het beginsel van het gezag van gewijsde heeft dus tot gevolg dat, indien de definitief geworden rechterlijke uitspraak berust op een met het gemeenschapsrecht strijdige uitlegging van de gemeenschapsvoorschriften betreffende misbruik inzake de belasting over de toegevoegde waarde, de onjuiste toepassing van deze regels wordt herhaald voor elk nieuw belastingjaar, zonder dat deze onjuiste uitlegging kan worden bijgestuurd. Dergelijke grote belemmeringen van de daadwerkelijke toepassing van de gemeenschapsregels inzake de belasting over de toegevoegde waarde kunnen niet redelijkerwijs worden gerechtvaardigd door het rechtszekerheidsbeginsel en moeten dus in strijd met het doeltreffendheidsbeginsel worden geacht.

Bijgevolg verzet het gemeenschapsrecht zich ertegen dat in dergelijke omstandigheden een bepaling van nationaal recht waarin het beginsel van gezag van gewijsde is neergelegd, wordt toegepast in een geding betreffende de belasting over de toegevoegde waarde voor een aanslagjaar waarvoor nog geen definitieve rechterlijke beslissing is gegeven, voor zover deze toepassing belet dat de nationale rechter bij wie dit geding aanhangig is gemaakt, rekening houdt met de gemeenschapsrechtelijke normen betreffende misbruik inzake deze belasting.

(cf. punten 23-24, 26, 29-32 en dictum)